

Zadeva C-455/21

**Povzetek predloga za sprejetje predhodne odločbe v skladu s členom 98(1)
Poslovnika Sodišča**

Datum vložitve:

23. julij 2021

Predložitveno sodišče:

Tribunalul Olt (Romunija)

Datum predložitvene odločbe:

27. maj 2021

Pritožnica in tožeča stranka na prvi stopnji:

OZ

Nasprotna stranka in tožena stranka na prvi stopnji:

Lyoness Europe AG

Predmet postopka v glavni stvari

Pritožba, ki jo je tožeča stranka OZ, fizična oseba, pri Tribunalul Olt (okrožno sodišče v Oltu, Romunija) vložila zoper civilno sodbo, s katero je Judecătoria Slatina (prvostopenjsko sodišče v Slatini, Romunija) zavrnilo njeno tožbo, s katero je predlagala, naj se ugotovi, da so nekateri pogoji v pogodbi, sklenjeni z nasprotno/toženo stranko, družbo Lyoness Europe AG, nepošteni.

Predmet in pravna podlaga predloga za sprejetje prehodne odločbe

V skladu s členom 267 PDEU se prosi za razlago člena 2(b) Direktive 93/13/ES

Vprašanja za predhodno odločanje

1. Ali je treba člen 2(b) Direktive Sveta 93/13/EGS z dne 5. aprila 1993 o nepoštenih pogojih v potrošniških pogodbah razlagati tako, da se lahko fizična oseba, in sicer strojni inženir, specializiran na področju hidravličnih in pnevmatskih strojev (in ki ne opravlja poklicne trgovinske dejavnosti, niti

- zlasti dejavnosti nakupovanja blaga in storitev z namenom ponovne prodaje in/ali posredniške dejavnosti), ki z gospodarsko družbo (prodajalec ali ponudnik) sklene tipsko pogodbo, na podlagi katere ima ta fizična oseba pravico sodelovati v nakupovalni skupnosti, ki jo je ustanovila zgoraj navedena družba v obliki sistema Lyoness (sistem, prek katerega se obljublja dohodki v obliki povračil za nakupe, provizije in druge promocijske ugodnosti), nakupovati blago in storitve pri trgovcih, ki imajo pogodbeno razmerje s to družbo (imenovani trgovinski partnerji sistema Lyoness), ter opravljati dejavnost posredništva pri drugih osebah v okviru sistema Lyoness (in sicer morebitne zveste stranke), šteje za „potrošnika“ v smislu te določbe – za učinkovito varstvo potrošnika – kljub pogodbenemu pogoju, ki določa, da se za pogodbeno razmerje med sistemom Lyoness in stranko uporablja izključno švicarsko pravo, ne glede na stalno prebivališče stranke?
2. Ali je treba člen 2(b) Direktive Sveta 93/13/EGS z dne 5. aprila 1993 o nepoštenih pogojih v potrošniških pogodbah razlagati tako, da se oseba, ki je s prodajalcem ali ponudnikom sklenila pogodbo z dvojnimi nameni, in sicer pogodbo, sklenjeno za namene, ki spadajo delno v poslovno, gospodarsko ali poklicno dejavnost te fizične osebe, delno pa so zunaj te dejavnosti, pri čemer namen poslovne, gospodarske ali poklicne dejavnosti te fizične osebe v splošnem okviru pogodbe ni prevladujoč, šteje za „potrošnika“ v smislu te določbe?
  3. Če je odgovor na predhodno vprašanje pritrdilen, katera so glavna merila, ki se uporabijo za ugotovitev, ali je poslovna, gospodarska ali poklicna dejavnost te fizične osebe prevladujoča v splošnem okviru pogodbe ali ne?

Navedene določbe prava Unije

Pogodba o pristopu Republike Bolgarije in Romunije k Evropski uniji.

Člen 2 in člen 19(1) PEU

Uredba (ES) št. 593/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. junija 2008 o pravu, ki se uporablja za pogodbeno obligacijska razmerja (v nadaljevanju: Uredba Rim I): člena 3 in 6.

Direktiva Sveta 93/13/EGS z dne 5. aprila 1993 o nepoštenih pogojih v potrošniških pogodbah: členi od 1 do 3 (v nadaljevanju: direktiva)

Navajane nacionalne določbe

Zakon št. 193/2000 o nepoštenih pogojih v pogodbah, sklenjenih med prodajalci ali ponudniki in potrošniki, s katerim je bila prenesena direktiva: členi 1, 2 in od 4 do 7, zlasti člen 2(1), v katerem je „potrošnik“ opredeljen kot vsaka fizična oseba

ali skupina fizičnih oseb, povezanih v združenje, ki na podlagi pogodbe, ki spada na področje uporabe zgoraj navedenega zakona, deluje za namene, ki so zunaj njene poslovne, industrijske ali proizvodne, obrtne ali poklicne dejavnosti.

Zakon št. 296/2004 o zakoniku o varstvu potrošnikov: členi 1, 3 in od 75 do 81, zlasti točka 13 priloge, v katerem je „potrošnik“ opredeljen enako kot v zakonu št. 193/2000.

Zakon št. 134/2010 o zakoniku o civilnem postopku: člen 205, ki določa zlasti, da lahko tožena stranka v odgovoru na tožbo vloži procesne ugovore; člen 237, ki določa, da mora sodišče za pripravo vsebinske obravnave odločati o ugovorih, ki so jih vložile stranke ali so bili vloženi po uradni dolžnosti; člena 251 in 255, ki določata neobstoj obveznosti dokazovanja tega, s čimer se mora sodišče seznaniti po uradni dolžnosti, in da lahko sodišče odloči, da ni treba dokazovati splošno znanih in nespornih dejstev, ter členi 466, 476, 479 in 480, ki urejajo pritožbeni postopek, ki zahteva ponovno pravno in dejansko vsebinsko presojo.

Kratka predstavitev dejanskega stanja in postopka v glavni stvari

- 1 Judecătoria Slatina (prvostopenjsko sodišče v Slatini) je 9. decembra 2020 zavrnilo tožbo, ki jo je tožeča stranka, oseba OZ, vložila zoper toženo stranko, družbo Lyonesse Europe AG, in predlagala, naj se na podlagi zakona št. 193/2000, razglasi nepoštenost nekaterih pogojev, ki jih vsebujejo splošni pogodbeni pogoji in njihove priloge, ter naj postopek zoper toženo stranko na prvi stopnji poteka v kraju sedeža družbe myWorld Retail Services SRL (prej SC Lyonesse Romania SRL).
- 2 To sodišče je menilo, da je v skladu s splošnimi pogodbenimi pogoji tožena stranka s svojimi partnerji mednarodna nakupovalna skupnost, v okviru katere je sodelujočim ponujena možnost, da s skupnim nakupovanjem in po ugodnih pogojih pridobijo dohodke v obliki povračil za nakupe, provizij in drugih ugodnosti. Nakupovanje blaga ali storitev poteka neposredno pri trgovcih, ki imajo sklenjeno pogodbeno razmerje s toženo stranko.
- 3 Na ta način ima zvesta stranka pravico sodelovati v nakupovalni skupnosti, ki jo je ustanovila tožena stranka, in možnost izkoristiti ugodnejše nakupovalne pogoje v obliki povračil za nakupe, provizij ali drugih znižanj cen, ki jih ponudijo trgovinski partnerji prek tožene stranke, storitve tožene stranke pa so v bistvu posredovanje ter delno izračun storitev vsakega trgovinskega partnerja in naročanje nakupnih bonov Lyonesse, ki omogočajo nakupovanje blaga in storitev pri trgovinskih partnerjih.
- 4 Ker ugotavljanje nepoštenosti pogodbenega pogoja med drugim zahteva, da je vlagatelj tožbe potrošnik, je to sodišče po preučitvi splošnih pogodbenih pogojev iz leta 2009 menilo, da pogodba ni bila sklenjena med potrošnikom in prodajalcem ali ponudnikom, ker sta si stranki v okviru nakupovalne skupnosti vzajemno ponujali provizije, znižanja cen in druge ugodnosti. Pogodbe torej ni

mogoče presojati glede na zakon št. 193/2000, ker tožeča stranka ne izpolnjuje pogojev, da bi jo bilo mogoče šteti za potrošnika.

- 5 Judecătoria Slatina (prvostopenjsko sodišče v Slatini) je tudi izjavilo, da ni dokazov, da bi bila družba myWorld Retail Services SRL povezana s toženo družbo, da bi bila njena podružnica, ali da bi bil navedeni sedež tudi sedež podružnice tožene družbe, in je odločilo, da mora postopek zoper toženo stranko potekati pred sodiščem v Švici.
- 6 Oseba OZ je zoper sodbo Judecătoria Slatina (prvostopenjsko sodišče v Slatini) vložila pritožbo pri predložitvenem sodišču, in sicer Tribunalul Olt (okrožno sodišče v Oltu).

Bistvene trditve strank v postopku v glavni stvari

- 7 Prvič, oseba OZ je podrobno predstavila svoje trditve, da je bila tožena stranka, ki je družba s sedežem v Švici, pravilno tožena v kraju sedeža družbe myWorld Retail Services SRL, v Romuniji, ker naj bi bila ta družba, prej Lyoness Romunija, predstavnica tožene stranke v Romuniji.
- 8 V zvezi z možnostjo uporabe zakona št. 193/2000, oseba OZ meni, da je pogodba, ki jo je sklenila s toženo stranko, pogodba, sklenjena med potrošnikom in prodajalcem ali ponudnikom, ki vsebuje več pogojev, ki v njeno škodo in v nasprotju z dobro vero vzpostavljajo precejšnje neravnovesje med pravicami in obveznostmi strank.
- 9 Oseba OZ glede tega, da v sporni pogodbi nastopa kot potrošnik, trdi, da je prvostopenjsko sodišče v izpodbijani civilni sodbi zavrnilo njeno tožbo, ne da bi kakor koli preučilo ali presodilo njene trditve, ki jih je glede tega navedla v tožbi, kar pomeni kršitev njene pravice do poštenega sojenja.
- 10 Prvostopenjsko sodišče naj bi torej napačno štelo, da „si stranki z zgoraj navedeno pogodbo v okviru nakupovalne skupnosti vzajemno ponujata provizije, znižanja cen in druge finančne ugodnosti“, in da oseba OZ zaradi tega ni potrošnik.
- 11 Oseba OZ meni, da je, kot naj bi izhajalo tudi iz odstavka 2 uvodnih določb sporne pogodbe, obstajala le ena sama nakupovalna skupnost v smislu te pogodbe, družbeniki te skupnosti pa so samo gospodarske družbe, in sicer družba Lyoness Europe AG in partnerske družbe, ki so bile v pogodbi izrecno navedene kot trgovci in poimenovane „trgovinski partnerji“.
- 12 Poleg tega je s sporno pogodbo izključena pridružitev nakupovalni skupnosti, kot je opredeljeno v pogodbi, ker sta pogodbenici, kot je navedeno tudi v členu 2 pogodbe, na eni strani družba Lyoness Europe AG in na drugi zvesta stranka, ki je, kot izhaja tudi iz člena 1.1, subjekt, ki ima pravico do sodelovanja v nakupovalni skupnosti, ki jo vzpostavlja sistem LYONESS, le tako, da nakupuje blago in storitve pri trgovinskih partnerjih.

- 13 Oseba OZ trdi, da se na strani 10 pogodbe in na obrazcu za pristop k pogodbi zahteva podpis stranke, in da je lahko zvesta stranka, kot izhaja tudi iz členov 2.2 in 2.3 sporne pogodbe, skladu s pogodbo fizična oseba, starejša od 14 let, ali pravna oseba. Oseba OZ trdi, da je na podlagi teh pogodbenih pogojev sklenila pogodbo kot stranka, in sicer samo kot fizična oseba, navedena s svojim imenom, priimkom, osebno identifikacijsko številko in prebivališčem, kar so osebni podatki fizične in ne pravne osebe.
- 14 Meni tudi, da v nobenem pogodbenem pogoju ni navedeno, da je družbi Lyoness Europe AG vzajemno ponujala provizije, znižanja cen in druge finančne ugodnosti, prvostopenjsko sodišče pa ni moglo dejansko navesti domnevnih provizij, znižanj cen in drugih finančnih ugodnosti, ki naj bi jih podelila toženi stranki.
- 15 Kot fizična oseba torej toženi stranki sploh ne bi mogla ponuditi kakršne koli provizije, znižanja cene ali druge finančne ugodnosti, ker ni delovala za namene, povezane s kakršno koli poslovno, industrijsko ali proizvodno, obrtno ali poklicno dejavnostjo v smislu zakona št. 193/2002, kar so v vsakem primeru dejavnosti, ki jih ni mogoče izvajati brez predhodnega dovoljenja in pridobitve zakonsko določenih mnenj in dovoljenj ter brez vpisa ali vključitve v sodni register.
- 16 Oseba OZ dodaja, da niti pred sklenitvijo sporne pogodbe niti med njenim izvajanjem ni opravljala gospodarske dejavnosti kot prodajalec ali ponudnik v smislu direktive ali zakona št. 193/2000, še manj pa posredniške dejavnosti, kakršne so te, ki so predmet sporne pogodbe in se izvajajo poklicno.
- 17 Predložitvenemu sodišču predlaga, naj na Sodišče Evropske unije naslovi predlog za sprejetje predhodne odločbe.
- 18 Tožena/nasprotna stranka, družba Lyoness Europe AG, ki jo v Romuniji zastopa družba myWorld Retail Services SRL (prej SC Lyoness România SRL), predlaga zavrnitev pritožbe.
- 19 Družba myWorld Retail Services SRL zlasti trdi, da čeprav za toženo/nasprotno stranko opravlja dejavnosti trženja in oglaševanja, ni njena podružnica, ampak je dejansko družba z omejeno odgovornostjo, ustanovljena v Romuniji, neodvisna in z lastnim kapitalom, njena družbenika pa sta družbi myWorld International Limited in myWorld Holdings Limited, obe ustanovljeni v skladu z zakonodajo Velike Britanije in s sedežem v Londonu.
- 20 Tožena/nasprotna stranka je nikakor ne nadzoruje, niti ni imetnik kakršnega koli pooblastila za zastopanje te družbe na sodišču.
- 21 Z vsebinskega vidika družba myWorld Retail Services SRL trdi, da se oseba OZ ne more šteti za potrošnika.
- 22 Razmerje med družbo Lyoness Europe AG in člani sistema zvestobe Lyoness, med katerimi je tudi pritožnica, naj bi bilo namreč poslovno.

- 23 Po načelu delovanja sistema Lyonesse naj bi pritožnica svojo gospodarsko dejavnost izvajala neodvisno in sistematično, tako da je kombinirala sredstva družbe in finančna sredstva ter opravljala trgovinske dejavnosti za pridobivanje sredstev v obliki pasivnega dohodka.
- 24 Vpis v sistem zvestobe Lyonesse naj bi bil brezplačen, poznejša dejavnost člana v okviru sistema pa ni pogojena s kakršnim koli plačilom. Zato pogodbeno razmerje med člani sistema Lyonesse in nasprotno stranko ne prinaša nobenih stroškov, ker nobene morebitne škode, povzročene članu, ni mogoče količinsko opredeliti. Plačila članov so predplačilo za njihove prihodnje nakupe, njihova edina obveznost pa je, da plačani znesek izkoristijo v programu zvestobe, in sicer da svoje nakupe opravijo pri trgovinskih partnerjih Lyonesse. Predplačila za nakupe namreč ne pomenijo protivrednosti (cene) blaga ali storitev, ki se dobavljajo/opravljajo v sistemu Lyonesse.
- 25 Člani nakupujejo blago in storitve neposredno pri trgovinskih partnerjih družbe Lyonesse Europe AG, tako da naj bi to pravno razmerje nastalo neposredno med temi trgovinskimi partnerji in člani sistema Lyonesse.
- 26 Dejavnost, ki se opravlja v okviru sistema zvestobe Lyonesse, naj od nasprotne stranke ne bi zahtevala proizvodnje, uvoza ali trženja blaga za člane sistema. Sistem zvestobe Lyonesse naj bi skupaj s svojimi člani tvoril skupnost kupcev z namenom pridobivati vzajemne koristi. Nasprotna stranka naj bi izkoriščala ugodnosti člana sistema zvestobe Lyonesse, in sicer vračila ob lastnih nakupih, ugodnosti za člana pri nakupih, ki jih opravijo vsi priporočeni kupci (bonus prijateljstva), in ugodnosti, povezane s statusom partnerja.
- 27 Ob sklenitvi pogodb naj bi nasprotna stranka delovala za namen izvajanja dejavnosti, ki ustvarjajo dodatne in pasivne prihodke, in ne samo za namen pridobivanja običajnih popustov.
- 28 Družba myWorld Retail Services SRL trdi, da po pogodbi „vsaka stranka prejme ugodnost ‚denar ob vsakem nakupu‘, vsakomur, ki se zanima za to gospodarsko dejavnost, pa se z aktivnim trženjem prek priporočil ponudi možnost, da si ustvari dodaten dohodek in razvije to dejavnost, da postane njegova glavna poklicna dejavnost“, in „[...] stranka mora samostojno izvajati obdavčenje prihodkov in pridobljenih provizij, potrebna plačila za prispevke za zavarovanje in osebno v roku vložiti drugo ustrezno dokumentacijo; v ta namen stranka pri pristojnih davčnih organih v zakonsko določenih rokih vloži prijavo 201, ‚prijava dohodkov v tujini, šifra 14.13.01.13/7“.
- 29 Da so trgovci člani sistema Lyonesse je bilo poleg tega ugotovljeno tudi v pravnomočni sodbi Curtea de Apel București (pritožbeno sodišče v Bukarešti, Romunija) iz leta 2014, s katero je bilo odločeno v postopku, ki ga je sprožil član sistema Lyonesse. Enako naj bi odločilo tudi Tribunalul București (okrožno sodišče v Bukarešti, Romunija) v drugi zadevi iz leta 2016.

- 30 V zvezi s predlogom za sprejetje predhodne odločbe družba myWorld Retail Services SRL trdi, da ga ni treba nasloviti na Sodišče Evropske unije, primarno zato, ker je tožena/nasprotna stranka švicarska družba, podredno pa zato, ker naj bi bil namen tega predloga dejansko vsebinsko reševanje zadeve.

Kratka obrazložitev predloga za sprejetje predhodne odločbe

- 31 Predložitveno sodišče pojasnjuje, da je treba zato, da se ugotovi, ali je pogodbeni pogoji nepošten, preučiti zlasti, ali je tožeča stranka potrošnik.
- 32 Dodaja, da v direktivi ni pojasnjeno, za katere vrste pogodb to velja, ampak se sklicuje na to, kaj so pogodbene stranke, in sicer, ali delujejo v okviru poklicne dejavnosti, saj sistem varstva, vzpostavljen z direktivo, kot izhaja tudi iz sodbe z dne 30. maja 2013, *Asbeek Brusse in de Man Garabito* (C-488/11, EU:C:2013:341), temelji na predpostavki, da je potrošnik v razmerju do prodajalca ali ponudnika v podrejenem položaju glede pogajalske moči in ravni obveščenosti, zaradi česar privoli v pogoje, ki jih je predhodno sestavil prodajalec ali ponudnik, ne da bi lahko vplival na njihovo vsebino.
- 33 V okviru obravnavane pritožbe bo moralo Tribunalul Olt (okrožno sodišče v Oltu) izvesti analizo v dveh fazah, in sicer najprej ugotoviti, ali je tožeča stranka potrošnik, nato pa odločiti, katero pravo se uporablja, in sicer švicarsko ali romunsko o prenosu Direktive 93/13/EGS. Šele nato bo lahko, glede na odgovor Sodišča Evropske unije, preverilo vsebino pogojev, ki se izpodbijajo kot nepošteni.
- 34 Predložitveno sodišče meni, da je oseba OZ potrošnik, čeprav izkorišča trgovinske popuste nekaterih trgovcev, ki imajo pogodbeno razmerje s toženo/nasprotno stranko. Pomembno je, da je ta oseba stranka pogodbe, v okviru katere deluje za namene, ki ne spadajo v njeno poslovno, industrijsko ali proizvodno, obrtno ali poklicno dejavnost.
- 35 Poleg tega je mogoče preučiti tudi, ali je pogodbeni pogoji, ki določa, da se uporablja švicarsko pravo, nepošten.